

Dopet och folkkyrkan

Biskop Sören Dalevi

Det handlar om snö

*De som bor vid jordens ändar står häpna
inför dina mäktiga gärningar,
öster och väster fyller du med jubel.
Du tar dig an jorden och ger den regn,
du gör den bördig och rik.
Guds flod är full av vatten.
Du får säden att växa,
du sörjer för jorden.
Du vattnar åkerns fåror
och jämnar ut dess tiltor.
Med regnskurar gör du jorden mjuk,
du välsignar det som växer.
Du kröner året med goda gåvor,
där du går fram gror feta skördar.
Ödemarkens beten frodas,
höjderna klär sig i jubel.
Ängarna smyckas av fårhjordar
och dalarna höljer sig i säd.
Allt är jubel och sång.*

(Psaltaren 65:9-14)

När jag var liten tävlade jag i längdskidor. Under tio tisdagar i sträck tävlade vi i elljusspåret i Björneborg. Det var ofta kallt och rikligt med snö. Så ser det inte ut idag – i normalfallet finns det nämligen inte längre snö i Björneborg. Som en logisk konsekvens är skidklubben nedlagd. Att det skulle finnas snö tio veckor i rad, som det var när jag tävlade i slutet av 1970- och början på 1980-talet, är idag en ofattbar tanke.

Insikten är att vi inte kan producera snö, inte framtvunga snö, inte ens planera för snö. Om vi tar snö i handen så smälter den mellan fingrarna, om vi tar hem den flyter den bort, om vi lägger den i frysen förstörs den och upphör att vara snö. Sant: vi kan under mycket speciella omständigheter skapa konstsnö med snökanoner, men det är bara på enstaka platser med mycket speciella förutsättningar. Normalregeln lyder: vi kan inte framtvunga snö.

På så sätt avspeglar vårt förhållande till snö vår relation till världen i ett nötskal: det som verkligen spelar någon roll: liv och verklig erfarenhet, ja, det uppstår i mötet med det vi själva inte kan bestämma om eller förfoga över. Det handlar om förhållandet mellan vad som ligger i vår hand och vad som är utom räckhåll för oss. Och vad vi som mänsklighet lärt oss under de senaste åren är att det är betydligt mindre än vad vi trodde som ligger inom vårt räckhåll att påverka. Regnar det inte så regnar det inte. Snöar det inte så snöar det inte. Regnar det som sjutton så regnar det som sjutton. Som mänsklighet har vi bara att gilla läget.

Den tyske sociologen Hartmut Rosa har påpekat att den västerländska kulturen har präglats av två drivkrafter. Den första är rädsla. Rosa beskriver det som att vi står i en nedåtgående rulltrappa där vi hela tiden måste hålla igång tillväxtstegringen. Om vi stannar upp minsta lilla i rulltrappan förlorar vi direkt terräng mot en omvärld som vi hela tiden konkurrerar med. Och det finns inga plåtår där vi kan stanna upp eller gå av på, det finns ingen möjlighet att säga: ”Nu får det vara nog!”

Den andra drivkraften är löftet om en ökad räckvidd i världen. ”Livet blir bättre om vi bara får mer värld inom räckhåll.” Och det är därför pengar blir så viktiga i vår kultur. Är jag riktigt rik kan jag till och med resa ut i rymden. Är jag någorlunda rik kan jag resa till Thailand. Har

jag dåligt med pengar kan jag åtminstone ta en bilresa till Björneborg. Det viktiga är att göra världen nåbar.

De här två drivkrafterna, rädsla att halka efter och strävan efter att göra världen nåbar, är enligt Rosa anledningen till den ekologiska katastrof vi anar runt hörnet. Och det är här Bibelns perspektiv på skapelsen blir så viktigt.

För världen är inte vår. Den är Guds. Det är Gud som ger oss regn, inte vi själva. Allt vi har har vi Gud att tacka för: ”Du tar dig an jorden och ger den regn, du gör den bördig och rik... du får säden att växa” för att säga det med söndagens psaltartext. Ja, vi är, enligt Skapelseberättelsen, satta att vårda skapelsen, inte missbruka den eller skövla den. Vi är satta att förvalta jorden, som Guds ställföreträdare.

Den bibliska insikten är helt enkelt att jorden är Guds, och att vi inte kan göra så mycket åt det.

Ja, inte ens producera snö.

Vi ber:

Gud, som har skapat världen,

Vi tackar dig för arbete och vila,

För dag och natt,

För människor och djur

Och för allt det sköna i din värld.

Gud, vi tackar dig för Karlstads stift, och för människorna som vi är satta att tjäna här i Värmland och Dalsland.

Fremst tackar vi dig för din största gåva,

Jesus Kristus,

Som omsluter allt med välsignelse.

Din är äran i evighet. Amen

Ur Barnens bästa bibel (Speja förlag 2020), illustration av Marcus-Gunnar Pettersson

Dopet och folkkyrkan

Jag kommer i det här talet att ta min utgångspunkt i berättelsen om David och Goljat. Men ur mitt perspektiv är det inte berättelsen om hur David faller jätten med en sten eller hugger huvudet av honom som är det intressanta. Nej, det är det som händer strax innan, i Första Samuelsboken 17: 38-40, som intresserar mig:

Så klädde han (Saul) David i sina egna kläder och satte på honom en hjälm av brons och ett harnessk. Sedan spände David fast svärdet utanpå kläderna och försökte gå i rustningen – det hade han aldrig tidigare prövat. 'Nej, med allt det här kan jag inte gå' sade han till Saul, 'jag har aldrig gjort det förr'. Och så lade han av sig rustningen. Han tog sin käpp, valde ut fem släta stenar i bäcken och stoppade i sin herdeväska, sin ränsel.

Hur hade kampen mellan David och Goljat slutat om David hade mött jätten med kung Sauls rustning? Men David tar inte på sig en rustning som inte passar, han går istället till det som är hemma för honom. På så sätt vågar han lita på att Gud kan använda honom, att litenhet kan besegra storhet. Som ledare kommer vi lätt in i bilden av att ett framgångsrikt ledarskap saknar misslyckanden och tillkortakommanden, att framgångsrika ledare saknar svaghet. Det är ju den bild som ges oss av världen. Men så är det inte: "Det som ingenting var utvalde Gud" som det står i 1 Kor 1:28.

Det som ingenting var utvalde Gud.

För som det var med David, så är det med ledarskap generellt: det handlar om att identifiera sina styrkor, och sedan använda sig av dem. Det handlar vidare om att identifiera sina svagheter, och sedan se till att vi som medarbetare kompletterar varann. Men ledarskap handlar också om att lära sig; David blev efter hand duktig på att slåss även med svärd och rustning.

Var dig själv! Lita på att Gud kan använda dig ändå, trots dina svagheter och tillkortakommanden. Minns: "Det som ingenting var utvalde Gud."

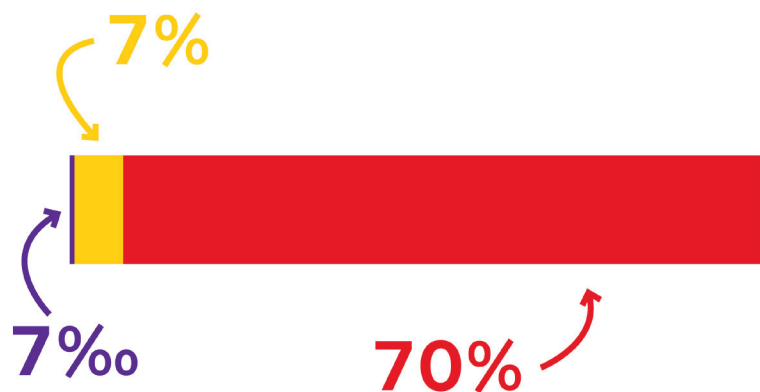
Framför allt kan vi lära detta av berättelsen: att i striden akta sig för att ta på sig en rustning som passar någon annan, men som inte passar oss. Ta inte ta på dig en rustning som inte passar, hur storslagen och imponerande den än må se ut. Var dig själv! Lita på att Gud kan använda dig ändå, trots dina svagheter och tillkortakommanden. Minns: "Det som ingenting var utvalde Gud."

Lärdomen vi ska ta till oss är att se till de styrkor Gud gett oss, och använda oss av dem på ett smart sätt – precis så som David gjorde i mötet med Goljat. Att identifiera och ta på oss den rustning som passar oss, och sedan gå ut och bli framgångsrika i striden.

Jag kommer nu att gå in på tre bilder, som jag återkommit till flera gånger under min tid som biskop.

7, 7, 70

Den första bilden ni hört mig tala om handlar om 7 promille, 7 procent, 70 procent.

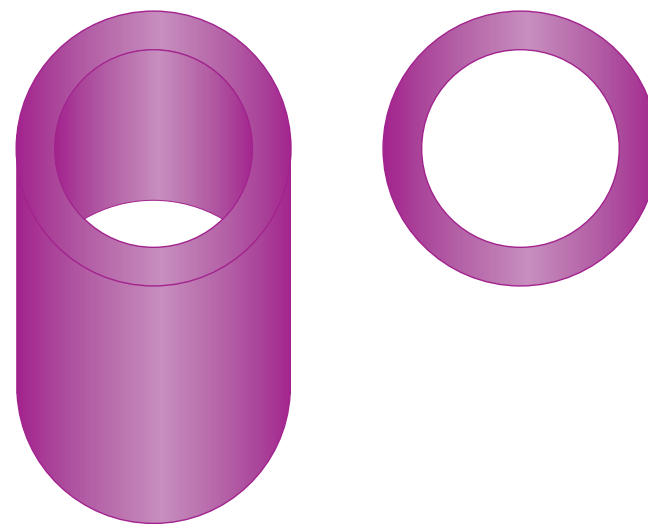
I Karlstads stift är nämligen närmare 70 procent kyrkotillhöriga. Det är en stor siffra. Men hur ska man förhålla sig till alla dessa medlemmar? Vad är det att vara folkkyrka för dem? Det är i detta sammanhang jag brukar tala om kyrkan som sju promille, sju procent och 70 procent.

De sju promillena är de som är anställda och förtroendevalda, de vi lite skämtsamt skulle kunna kalla för de närmast sörjande. Det är vi som på ett alldeles särskilt sätt satts att vara ansvariga för kyrkan. De sju procenten är den stora grupp som är aktivt involverade i kyrkans verksamhet. Man sjunger kanske i kör, man går kanske i gudstjänst; man känner aktivt med och för kyrkan. Men de jag skulle vilja fokusera på här är de som jag tycker vår kyrka ägnar alldeles för liten uppmärksamhet: nämligen de 70 procenten.

Det är nämligen så att utan dessa 70 procent funnes inte Svenska kyrkan såsom vi känner henne. Det är de 70 procenten som gör det möjligt för oss att vara närvarande över hela landet på det sätt som Svenska kyrkan ju faktiskt är just nu. Posten drog för länge sedan, banken likaså. Närbutikerna har i normalfallet just lagt ned. Men kyrkan är kvar. Kyrkan är närvarande och rikstäckande. Tacka de 70 procenten för det. (Och vi som tillhör de sju promillen kan dessutom tacka de 70 procenten för våra löner och ersättningar).

De 70 procenten känner fortfarande en tillhörighet till kyrkan. Den till-

hörigheten ska vi ta på allvar, och den ska vi göra något av. Den tillhörigheten ska vi visa respekt.

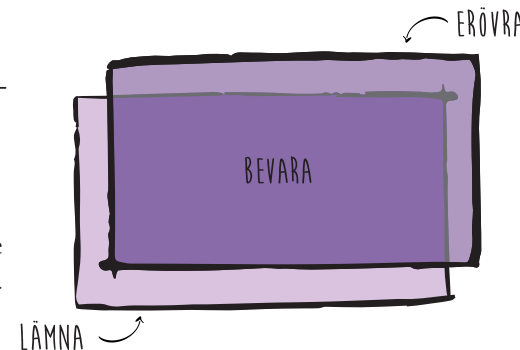

Kristendomen är en cylinder

På bilden här ovan ser du en cylinder till vänster. Men vad är det du ser till höger? Är det inte en cirkel? Jo, det är en cirkel. Men det kan också vara samma cylinder, fast sedd ovanifrån. För att återknyta till cylindern och cirkeln ovan menar jag att många i vårt samhälle helt enkelt missförstått vad kristen tro är, de ser inte kristendomens bredd och betydelse. De ser så att säga bara den snäva cirkeln – den snäva förståelsen av tro – men inte den betydligt större cylindern.

Lämna-Bevara-Erövra

En annan bild jag skrivit och talar om tidigare är Lämna-Bevara-Erövra. Bilden består av två papper, lagda över varandra, och där jag tänker att det undre pappret är det vi gör idag, medan det övre är år 2030.

Det stora fältet i mitten, det är det av vår verksamhet som vi ska bevara. Det som är i det högra fältet ”Erövra”, ja det är de områden som vår kyrka behöver bli bättre på och just erövra. Det kan också vara områden som vi behöver utveckla och satsa mer tid och resurser på. Vi behöver kanske bli bättre på att samverka med skolorna i vårt närområde. Vi borde

Min erfarenhet är att vi ofta i kyrkan har lätt att se och identifiera de områden som vi ska bevara. Med lite tankemöda kan vi även identifiera det vi borde göra och erövra för att vara relevanta som kyrka 2030. Men lämna, ja, lämna har vi svårt för i vår kyrka.

förmodligen accentuera dopet och dopundervisningen tydligare. Vi borde kanske utveckla ungdomsdiakonin, med tanke på hur barn och ungdomar mår i vår församling. Vi behöver kanske göra mer för de ensamma människorna i vår församling. Och så vidare. Fältet ”Lämna”, det är allt det vi har gjort tidigare, men som vi kanske inte behöver göra på samma sätt längre, för att på så sätt få tid och resurser till att erövra. Verksamheter som har haft sin storhetstid, men som nu för en allt mer tynande tillvaro. Eller lokaler som nästan aldrig används.

Min erfarenhet är att vi ofta i kyrkan har lätt att se och identifiera de områden som vi ska bevara. Med lite tankemöda kan vi även identifiera det vi borde göra och erövra för att vara relevanta som kyrka 2030. Men lämna, ja, lämna har vi svårt för i vår kyrka.

Någonstans inom oss vet vi nog egentligen vad vi borde lämna, men vi lämnar inte eftersom det blir för jobbigt. För vi möts av motstånd när vi lämnar något. Medan Erövra befinner sig i ett helt annat härad.

Vad har hänt?

Jag vill passa på att återknyta till häftet med de fyra fokusområdena, som jag åkte runt och föreläste kring när jag var ny som biskop, hösten 2016. Det kan, tänker jag, vara anledning att lite kort titta tillbaka på det vi föresatte oss för fem år sedan. För utvärdering är viktigt. Att vi inte bara snackar, inte bara talar vackra ord, utan också ser tillbaka på det vi företagit oss. Vad blev det av allt det vackra som vi sa vi skulle göra? Vi har till exempel ett antal fokusområden: den pedagogiska utmaningen, barn och unga samt rekrytering. Hur har det gått?

Den pedagogiska utmaningen

2017 skrev jag så här om den pedagogiska utmaningen, och vart vi skulle ha nått 2021: ”Karlstads stift ska vara ett ledande stift när det gäller undervisning och lärande i Svenska kyrkan. Detta möjliggörs genom medvetna, kontinuerliga och strategiska satsningar på bred front. Vi satsar brett och vi satsar smalt – samtidigt.”

Vad har då hänt under åren 2018 till 2021, rent konkret? Massor, är svaret, men låt mig få ge några få exempel, utan inbördes rangordning:

- Lärande och undervisning, vi var först att ha det som strategiskt mål, idag har de flesta stift det.
- Lärandefestivalen hölls i Karlstad 2019 i samarbete med Kyrkans kansliet, och startade upp det stora arbetet med lärande- och undervisning i hela Svenska kyrkan.
- Biskopsbrevet om lärande och undervisning kom ut 2021, ett brev där Karlstads stift spelat en avgörande roll och ett biskopsbrev som kommer spela en viktig roll i Svenska kyrkans stora satsning.
- Ett stort utbud av fortbildningar har erbjudits till olika yrkesgrupper och ideella.
- Herdabrevet *Barnens bästa bibel* gavs ut och erbjöds i klassuppsättningar till skolor och till barn i hela stiftet, med ett mottagande som ingen av oss vågat drömma om när boken släpptes 2020. Snart 50 000 exemplar sålda, och inte ens ett år har gått.

Barn och unga

Vad gäller barn och unga skrev jag 2017: ”Barn och unga skall vara en prioriterad grupp, och Karlstads stift ska satsa brett och smalt såväl ekonomiskt som personellt på barn- och ungdomssidan fram till 2021.”

Även här finns mycket att nämna – Barnens bästa bibel och arbetet kring den har redan nämnts – men låt mig stanna vid tre punkter:

- Barn och unga-teamet på stiftskansliet har förstärkts med nya resurser. Ett exempel är den nyinrättade klimatpedagogtjänst,

som kommer ge goda möjligheter att adressera de klimatutmaningar vi alla står inför, och det på ett sätt som också inkluderar och engagerar barn och unga.

- Ung ledarutbildning har varit stark under hela mandatperioden. Även om pandemitiden har varit utmanande har utbildningen ändå kunnat genomföras tack vare en kraftsamling från såväl medarbetare ute i församlingarna som samordnare på stiftskansliet.
- En kartläggning av barn- och ungdomsarbetet i stiftet, som kommer att bestå av tre delar, har påbörjats. I juni låg den kvantitativa delen klar. Under höstterminen 2021 är förhoppningen att kunna genomföra djupintervjuer med pedagoger, samt hålla en barnhearing runt om i stiftet. Våren 2022 är planen att hela kartläggningen skall vara klar.

Rekrytering

Vad gäller rekrytering skrev jag 2018: ”Målsättningen är att vi 2021 ska ha kommit en bra bit på väg för att lösa prästbristen i stiftet. Detta görs genom ett rekryteringsprojekt, genom avancerade fortbildningar, genom en fräsch och öppen folkkyrkoteologi samt genom en medveten fokusering på barn och unga i stiftet.”

Här ser vi att vi kommit en bra bit på väg, men att vi samtidigt måste fortsätta jobba hårt för att få präster till stiftet. Läget är bättre idag, med till exempel många prästvigningar kommande år, men vi har samtidigt stora pensionsavgångar och ett antal pastorat som har prästbrist, i vissa fall stor prästbrist.

Oaktat detta, vi ser ökade tal av prästkandidater, och detta har vi gjort under de senaste åren:

- Vi har satsat medvetet på rekrytering av ungdomar i vår egen verksamhet. Vi har över 400 unga ledare – här finns de blivande kyrkoarbetarna. De är från bygden och vill verka i bygden.
- Vi har jobbat medvetet med att skapa kåranda bland präster och diakoner, bland annat genom fortbildningar.

- En viktig men ofta underskattad del av rekryteringsarbetet är det jag brukar kalla för ”Teologiskt ID”. Vad associerar vi Karlstads stift med? Här har vi påbörjat något spännande, samtidigt som det är en fortsatt stor utmaning att jobba med vårt teologiska ID.

Dessa fokusområden ligger fast även åren 2022 till 2025. Vi ska fortsätta fokusera på kristen undervisning. Vi ska fortsätta fokusera på barn och unga. Vi ska fortsätta fokusera på rekrytering. Vi ska fortsätta stärka kontrakten. Och vi ska fortsätta vara framgångsrika. För församlingens skull.

Förståelsen av kristendom

Jag vill nu gå tillbaka till bilderna jag nämnde i början, och utveckla dom ett steg vidare, i form av en stor utmaning som jag ser i vår tid. En utmaning som vi ska möta på samma sätt som David mötte Goljat: nämligen från det kreativa, djärva och oväntade hållet.

Och den utmaningen handlar om: Att kommunicera kristen tro i vår tid.

För något har hänt med förståelsen av kristen tro i det svenska samhället.

I samtalet med David Thurfjell (se Karlstads stifts kanal på Youtube) tog vi upp boken Småskolans kristendomsundervisning, 1957, och hur den beskrev kristen tro

I den boken finns tolv bilder som beskriver vad det är att vara kristen. Där punktats det upp:

1. Naturen omkring oss, 2. Trygghet, 3. Aftonbön, 4. Hjälpsamhet, 5. Att dela med sig, 6. Att vara aktsam om det som lever, 7. Kamratskap, 8. Vördnad för gamla, 9. Tacksamhet, 10. Att tänka på andra, 11. Söndag och 12. Gudstjänst.

Att vara kristen används med andra ord i betydelsen av att vara en hederlig, juste och rättskaffens människa. Det handlar om att vara en rejäl människa, för att låna ett begrepp som min morfar ofta använde. Rejäl.

Vi ska fortsätta fokusera på barn och unga. Vi ska fortsätta fokusera på rekrytering. Vi ska fortsätta stärka kontrakten. Och vi ska fortsätta vara framgångsrika. För församlingens skull.

Låt mig få kontrastera detta med bilden av kristendom i moderna skolböcker. Forskare som Carina Holmqvist-Lied och Karin Kittelmann Flensner har visat att detta att vara kristen eller religiös idag ofta står för inskränkthet i skolans religionsundervisning. Häxbränningar, inkquisition, abortmotstånd, vetenskapsfientlighet, homofobi och korståg nämns ofta.

Frågan om förståelsen av kristendom i Sverige är en ödesfråga.

Att vara kristen eller religiös i klassrummet är idag ofta synonymt med att vara lite konstig. Enbart punkten 3 och punkten 12 – aftonbön och gudstjänst – från läroboken från 1957

skulle idag kvala in i beskrivningen av kristendomen. De andra punkterna handlar om att vara en bra människa, men inte nödvändigtvis att vara kristen.

Frågan om förståelsen av kristendom i Sverige är en ödesfråga.

Men vad är det då som som hänt under de dryga 60 år som gått sedan boken Småskolans kristendomsundervisning och idag? Har kristendomen plötsligt förvandlats? Nä, vad som har hänt är att förståelsen av kristen tro har snävats in, och det på ett sätt som påminner om begreppet ”djur”.

Låt mig få utveckla det. Det knepiga med begreppet ”djur” är ju, som filosofen Derrida påpekat, att det samlar en mängd ytterst olika varelser, allt från maneter till elefanter, till ett enda tankekluster som sedan kontrasteras mot begreppet ”människa”. ”Djur” är med andra ord enligt Derrida ett begrepp som används för att säga någonting om människan. Det är ett kontrastbegrepp för att hjälpa människan få syn på och definiera sig själv. Och begreppet religion används, menar jag, ofta enligt samma logik: det används som ett kontrastbegrepp för att avgränsa ”oss” från ”dom”. Den upplysta, sekulära människan – ”oss” – gentemot den oupplysta religiösa – ”dom”.

Än en gång: Kristendomen är en cylinder. Vi ska inte låta oss decimeras, inte låta andra måla in oss i ett hörn, inte lämna tolkningsföreträdet till de som vill göra oss till en cirkel. Vi ska vara stolta över allt det goda som kyrkan – folkkyrkan – gjort och gör i det svenska samhället. Vår diakoni, vår undervisning, vår gudstjänst, vår mission är avgörande för det svenska samhället.

Hanna på hockey

Låt mig få ge en annan ingång, en annan bild som visar vad det handlar om.

För några år sedan gick jag med min dotter Hanna på ishockey. Hon var då i 10 årsåldern, och hade aldrig varit på hockey tidigare, varför jag fick förklara allt från början. ”Det är två mål på planen, det är två lag med fem utespelare i varje lag och det gäller att få in pucken på andra sidan. Han där med randig tröja är domare. Och vi håller på laget med gröna tröjor.” Vad som hände var att Hanna fick ta del av en tradition och att jag också försökte göra henne delaktig i den.

Pedagogen Jerome Bruner konstaterade redan på 1950-talet att detta att ta del av en tradition inte bara handlar om att lära sig en mängd fakta utantill, utan om att lära sig hur saker och ting hänger ihop. Det som band samman ett ämne var det Bruner kallade för basic ideas som det gäller att få grepp om för att förstå ett kunskapsområde. Ungefär som när jag och Hanna gick på hockey; det handlar om att få grepp om ett områdes tanke-sätt, dess språk, dess berättelser, dess symboler, dess stämning, dess sånger för att kunna vara med i matchen. Erfarenhet och kunskap hör ihop.

För vår del handlar det om att ge de grundläggande berättelserna, psalmerna och bönera vidare. Det handlar om att nå ut med den kristna berättelsen till det uppväxande släktet, men också till deras föräldrar. För låt oss säga att jag istället för reglerna berättat för Hanna om hockeyhuliganer, om ekonomiska oegentligheter, om hjärnskador, om våldtäktsanklagelser mot enskilda spelare. Hade hon då velat gå på en hockeymatch?

För vår del handlar det om att ge de grundläggande berättelserna, psalmerna och bönera vidare. Det handlar om att nå ut med den kristna berättelsen till det uppväxande släktet, men också till deras föräldrar.

Det är ytterst detta programmet om lärande och undervisning, och biskopsbrevet ”...och lär dem”, handlar om. Att ta tillbaka bilden av oss själva. Det är en kyrkans ödesfråga, och det handlar ytterst om dopundervisning.

I förlängningen av detta ligger förståelsen av vad kyrkan är och vilka den är till för. Sju promille, sju procent, 70 procent.

Och utmaningen är att våga vara relevanta för de 70 procenten. Hur svarar vi mot vårt samhälles utmaningar? Hur kommunicerar vi med folket i folkkyrkan? Det finns en sak som jag alltid säger när jag har präst-och diakonvigning, och nu citerar jag direkt ur predikan:

När man vigs och välkomnas till Karlstads stift så välkomnas man till ett stift som på många sätt är präglad av en folkkyrkoteologi. För 100 år sedan, i sitt herdabrev till Västerås stift, definierade Einar Billing folkkyrkans uppgift så här: (Folkkyrkans uppgift) "... är att bringa evangelium om den Guds frid, som övergår allt förstånd, till oroliga och osaliga människosjälar. Det är inte en av kyrkans uppgifter – det är det hela". Det är detta som är vårt uppdrag. Det är precis det uppdraget vi har idag, och det var precis det uppdraget Jesus tog på sig för 2 000 år sedan. Det handlar om liv. Det handlar om tröst. Det handlar om glädjebudskap. Det handlar om fest. Det handlar om att lyfta människor i en tid som verkar bli alltmer galen för varje år som går. I en tid när många – även i vissa kyrkliga sammanhang – inte längre vill förkunna glädjebudskap, utan hellre vill basunera ut hån, lögner, medvetna feltolkningar

och nidvisor. I en sådan tid handlar evangeliet

om att möta människor och förkunna nåd.

Förkunna frid.

Risken vi som kyrka står inför är att vi primärt är till för oss själva. De sju promillena eller i bästa fall åtminstone de sju procenten. Att det

som utmärker oss blir en sorts lat dästhet där vi är oss själva nog. Jesus säger att vi ska leva i världen, men inte av världen. Faran blir att vi lever av världen, inte i den.

Det nästa som bör understrykas är vikten av att vi som kyrka analyserar läget: hur ser vår Goliat ut? Vad är det vi slåss emot? Och sedan vara kreativ och våga tänka annorlunda, precis som David. Identifiera våra styrkor, och sedan använda dem på bästa sätt.

Ett språk för livet

I boken Granskogsfolk (Norstedts, 2020), som bygger på intervjuer med "vanliga" sekulära svenskar, försöker David Thurfjell förstå det

han kallar "sekulariserade svenskars existentiella djuperfarenheter". En representant för denna grupp är Peter, som Thurfjell intervjuar. Det visar sig att Peter har erfarenheter av att det finns någonting "vid sidan om", och att Peter för en dialog med "någonting". Ofta sker det när Peter är i skogen. Men Peter har mycket svårt att sätta ord på vad det är han talar med. Det är en religiositet som utmärks genom sin ordlöshet.

Thurfjell konstaterar: "Jag vill lyfta fram denna ordlöshet för precis som alla tystnader kan den missförstås. Den kan tolkas som ointresse, eller likgiltighet." Men så är det inte, enligt Thurfjell. Tvärtom ger intervjuerna vid handen att "upplevelsorna faktiskt är djupt meningsfulla och viktiga" för intervjupersonerna. Och Thurfjell konstaterar: "Det är en gammal sanning att det som berör människor som allra mest ofta förblir utsagt."

Teologi är att ge Peter ett språk för sitt liv, och sätta in det i ett sammanhang – precis som småskolans lärobok 1957 gjorde.

Det handlar om att göra den teologiska reflektionen, och att vi i Svenska kyrkan lever i fördjupning och bön. Att vi lever nära Kristus, vända mot världen. Kristendomen är viktig för vårt samhälles framtid. Många av de institutioner som bygger det svenska samhället kommer från kyrkan: skolan, sjukhusen, socialtjänsten etc. Därför är det viktigt att vi tar oss själva på allvar, och inte skäms över vårt arv.

Till sist

Avslutningsvis: För 25 år sedan var jag med på mitt första präst-och diakonmöte, 1996. Jag höll en oration då, som hette Ungdomen och kyrkan. Nu, 25 år senare, är det tre saker som slår mig.

För det första: På prästmötet 1996 minns jag att de präster som varit i tjänst länge vittnade om att det andliga klimatet var mycket bättre 1996 än det var när de prästvigdes på 1970-talet. Jag minns att jag tyckte att den observationen var intressant. Men: Jag skulle vilja säga att Kyrkan har ännu mer av smashläge idag än vi hade 1996. Intresset för andliga frågor har alltid varit stort, men öppenheten är än större idag än 1996. Folk räknar med

Folk räknar med oss – folk hoppas på oss. Vi har med andra ord goda möjligheter att vara relevanta i vår tid.

oss – folk hoppas på oss. Vi har med andra ord goda möjligheter att vara relevanta i vår tid.

För det andra: Vi måste fokusera på centrum i vår tro, på Jesus Kristus. Det må vara hur kittlande som helst att samtala om organisation, administration eller någon aktuell politisk eller kyrklig innefråga som möjligtvis är viktig för de sju promillena eller de sju procenten; men det är vår

Vi måste våga göra fel, det får inte bli så att den som vill minst vinner. Vi behöver den djärvhet, det mod och det nytänkande som utmärkte David i hans möte med Goljat.

tro, och vår tro i handling, som gör oss intressanta i samhället. Framförallt: i en värld som förlorat tron på sig själv ska vi kommunicera var vi finner hopp.

För det tredje: Djärvhet och mod och nytänkande måste utmärka oss om vi ska erövra framtiden. Vi måste våga göra fel, det får inte bli så att den som vill minst vinner. Vi behöver

den djärvhet, det mod och det nytänkande som utmärkte David i hans möte med Goljat.

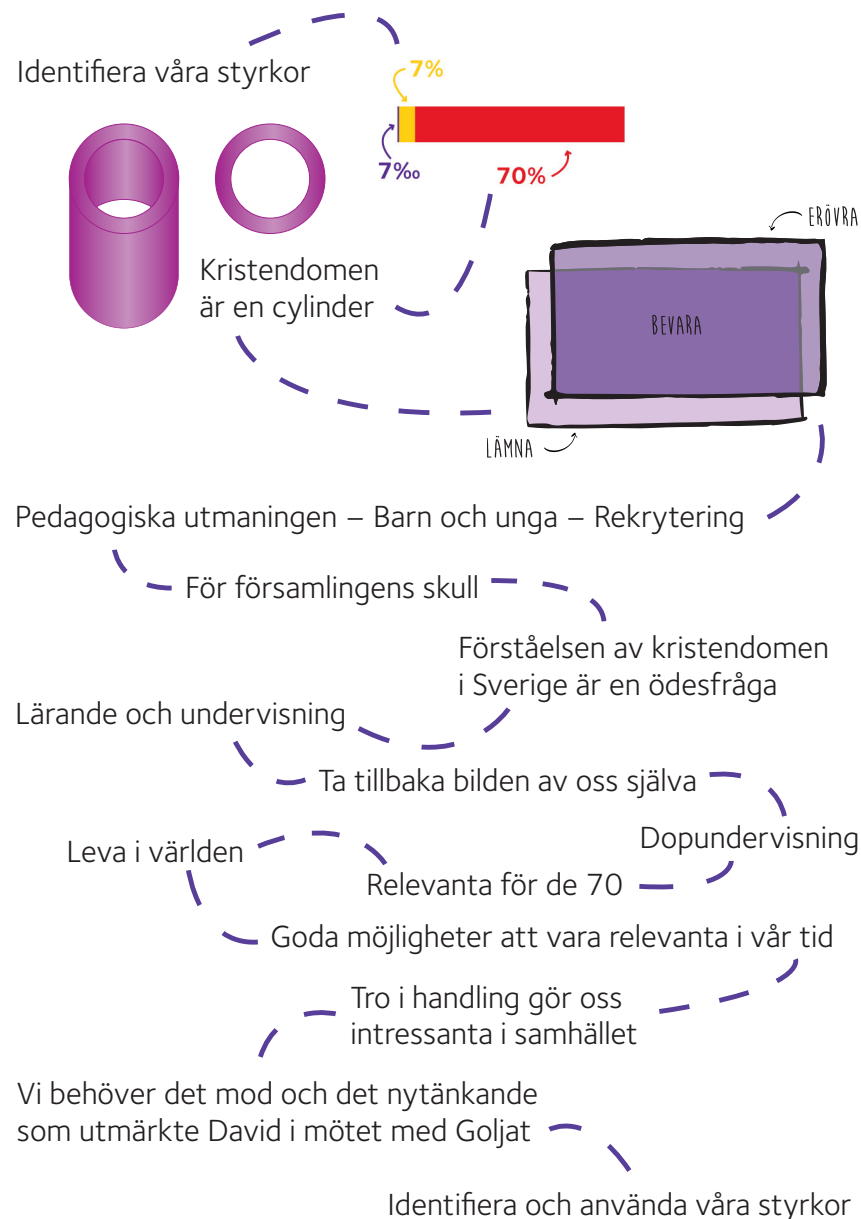
Jag vill avsluta med att citera ur Jesper Svartviks utmärkta bok De sju haven i Bibelns värld:

Dopet är inte tänkt att vara en isolerad händelse utan konsekvenser ... Dopet är en del av en evig cirkelrörelse i vår värld och i våra liv. Om vi förstår dopet på detta sätt skapar vi inte någon falsk uppdelning mellan naturen och tron, mellan skapelsen och frälsningen, och inte heller mellan diakoni och liturgi. Med förnyad kraft och glädje kan vi med detta synsätt se de djupa sambanden mellan Guds nådefulla, helande och upprättande verk såväl i naturen som i kyrkans hägn.

Den nådefulla Gud, som tar sig an jorden och ger den snö.

Amen

Dopet och folkkyrkan för ditt minne

Utgiven 2022, första tryckningen. Tryckt på: Exakta Print AB, Malmö
© Sören Dalevi

För fler texter och filmer av biskop Sören Dalevi, bland annat en inspelad variant av detta tal, besök www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift

Svenska kyrkan
KARLSTADS STIFT